

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 525/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. L., H., ktorú zastupuje advokát JUDr. V. P., H., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 17 C 106/2008-258 z 2. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2012 doručená sťažnosť Ing. B. L. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 106/2008-258 z 2. mája 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobcu v súdnom spore o náhradu za nútené obmedzenia užívania nehnuteľnosti vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 106/2008. V merite veci rozhodol okresný súd rozsudkom z 2. mája 2011, ktorým žalobu proti žalovanej v 1. rade zamietol a zastavil konanie proti žalovanej v 2. rade. Súčasne uložil sťažovateľke povinnosť uhradiť žalovanej v 1. rade (t. j. obci B., pozn.) trovy právneho zastúpenia vo výške 1 348,71 € a žalovanej v 2. rade (t. j. V., a. s., závod H., pozn.) časť trov znaleckého dokazovania vo výške 70 €. O odvolaniach sťažovateľky z 10. mája 2011 a 30. júna 2011 rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012, ktorým potvrdil prvostupňový rozsudok vo výroku proti žalovanej v 1. rade, zmenil výrok proti žalovanej v 2. rade tak, že žalobu proti nej zamietol. Súčasne rozhodol o trovách konania, a to vo výške stanovenej prvostupňovým súdom zvýšenej o náhradu trov štátu vo výške 20 €.

3. Sťažovateľka uviedla, že *„V danom prípade som len bránila svoje zákonné vlastnícke právo k nehnuteľnosti proti tým, ktorí doňho neoprávnene zasiahli. Súdy v rozpore so zákonmi, Ústavou Slovenskej republiky a Európskym dohovorom o ľudských právach rozhodli nezákonne, neposkytli mi právnu ochranu môjho vlastníctva, čím mi vznikla materiálna, morálna a nemajetková ujma...“*.

4. Podľa názoru sťažovateľky „Na svoje závery a tvrdenia prvostupňový súd nevykonal dôkazy a druhostupňový súd sa s týmto stotožnil. Prvostupňový súd svojim postupom porušil dispozičnú zásadu tým, že v priebehu konania mnou podanú zmenu petitu žaloby nepripustil. Nakoľko rozhodnutie súdu druhého stupňa nebolo presvedčivo odôvodnené a vyložené, tvrdím, že súd rozhodol celkom formalistický, svojvoľne a arbitrárne...

... je predmetné rozhodnutie Krajského súdu... založené na nesprávnom právnom posúdení veci...

Ja ako sťažovateľka som sa nemohla k úvahám resp. k dôvodom rozhodnutia Krajského súdu... vyjadriť v konaní pred všeobecnými súdmi, pretože odvolací súd vec prerokoval bez nariadenia pojednávania, preto ani súdy nemali možnosť posúdiť resp. vysporiadať sa s mojimi argumentmi.

Týmto postupom odvolacieho súdu sa mi odňala možnosť konať pred súdom, t. j. odňala sa mi možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, na ktorých Krajský súd... založil svoje rozhodnutia v 1. výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a 2. výroku, ktorým zmenil rozsudok, a ktoré boli v rozpore so skutočnosťami, z ktorých pri svojom rozhodnutí vychádzal prvostupňový súd.“

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom: „Rozsudkom Krajského súdu... č. k. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 zo dňa 13. júla 2012 v nadväznosti na rozsudok Okresného súdu... č. k. 17 C 106/2008-258 zo dňa 2. mája 2011 došlo k porušeniu sťažovateľkinho práva na súdnu a inú ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy..., práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru... a v súvislosti s tým, aj práva na nerušenú držbu majetku v zmysle čl. 1 Protokolu č. 1 Európskeho dohovoru... a čl. 20 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky.“

Súčasne žiadala priznať finančné zadost'učinenie „vo výške 10 000 €“ a úhradu trov konania „v sume 269,58 €“.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

9. Predmetom posudzovanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 106/2008 a jeho rozsudkom

z 2. mája 2011, ako aj postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 a jeho rozsudkom z 13. júla 2012 boli porušené jej v sťažnosti označené práva (body 1 a 5).

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka predmetnou sťažnosťou najprv napadla postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 106/2008 a jeho rozsudok z 2. mája 2011. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie okresného súdu (a postup v konaní mu predchádzajúci), keďže proti nemu bol prípustný riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila, a o odvolaniach proti nemu rozhodol krajský súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012, možno zo sťažnosti vyvodiť, že sťažovateľka namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu a jeho rozsudkom, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie, t. j. stotožnil sa s faktickými a v zásade aj s právnymi názormi a závermi tohto súdu, ktoré však podľa názoru sťažovateľky vyplývalo z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nesprávnych právnych záverov (pozri tiež bod 4).

II.A

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

12. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje

o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

13. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, resp. dohovoru.

14. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zistených skutkových záverov. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd po uvedení priebehu a výsledku konania prvostupňového súdu oboznámil podstatu odvolacej argumentácie sťažovateľky, a to že „Proti rozsudku podala odvolanie v celom rozsahu žalobkyňa s odôvodnením, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Trvala na tom, že nehnuteľnosť nadobúdala ako stavebný pozemok, na ktorom neboli zriadené ťarchy v prospech žalovanej v 1. rade, ani v 2. rade. Okrem súhlasu p. J. M. (jej právneho predchodcu) na vstup na

pozemky pri výstavbe neexistuje žiadna dohoda, na vybudovanie trasy cez pozemky. Zdôraznila, že ani žalované v 1. a 2. rade nevedeli vyznačiť trasu vodovodu a kanalizácie, ktorá, ako bolo preukázané geometrickým plánom, prechádza uprostred parcel C-KN 385/1, 385/2, 386, a tým ju obmedzuje vo výstavbe a pod... V jej prospech svedčí dôkaz Zmluva o výkone správy majetku obce zo dňa 17. 04. 2009, ktorá bola uzatvorená v priebehu konania a kolaudácia stavby, keďže vtedy vzniklo nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa § 20 ods. 4 zák. č. 442/2002 Z. z. Od 19. 2. 2007, kedy bola uzatvorená dohoda o povolení vstupu a pokračovaní vo výstavbe, do 19. 2. 2008 uplynul 1 rok, preto žaloba bola podaná do šiestich mesiacov. Dôvod na zamietnutie žaloby pre premlčanie preto nepovažovala za zákonný. Ďalej žalobkyňa uviedla, že v podaní zo dňa 2. 6. 2010 súdu oznámila, že z odborného vyjadrenia žalovanej v 2. rade vyplýva, že inžinierske siete na par. č. 385/1 a 386 k. ú. B. sa nachádzajú v správe a prevádzkovej údržbe V., a. s. K., teda nie je zrejmé, prečo bolo konanie voči žalovanej v 2. rade zastavené. Z uvedených dôvodov žiadala odvolateľka zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť na ďalšie konanie alebo zmeniť rozsudok a žalobe vyhovieť v zmysle petitu“, a stanovisko žalovanej v 1. rade, ktorá sa «vo svojom vyjadrení k odvolaniu stotožnila s rozhodnutím súdu prvého stupňa a žiadala ho potvrdiť. Uviedla, že žalobkyňa sa stala vlastníčkou nehnuteľností parc. č. 385 a 386, kat. úz. B. na základe kúpnej zmluvy zo dňa 17. 3. 2003, na ktorej je vlastnoručný podpis matky žalobkyne pani B. V., ktorá k tomuto úkonu bola splnomocnená bývalým vlastníkom nehnuteľností. V tejto kúpnej zmluve sa v čl. V doslovne uvádza, že „Kupujúca sa so stavom nehnuteľnosti oboznámila na mieste samom.“. Žalovaná v 1. rade mala za to, že názor prvostupňového súdu o právnej kvalifikácii nároku žalobkyne v 1. rade bol správny.».

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd takto: «Odvolací súd prejednal podané odvolanie bez nariadenia pojednávania. Postupoval tak v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p.. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu zodpovedajúco ust. § 211 ods. 2 a § 156 ods. 3 O. s. p.. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O. s. p.. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, nad rámec ktorých nebol oprávnený, ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmavať. Výnimkou by

boli len prípadné vady konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Predmetom tohto konania je nárok žalobkyne na náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa § 20 ods. 4 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách.

Z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je zrejmé, že cez parcely žalobkyne prechádza verejná kanalizácia, ktorá je vo vlastníctve žalovanej v 1. rade, a ktorá je zároveň aj jej prevádzkovateľom s povinnosťou v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) zákona o verejných vodovodoch prevádzkovať verejnú kanalizáciu v súlade s osobitnými predpismi. Žalovaná v 1. rade tak vykonáva zákonom uloženú povinnosť s tým, že zároveň zasahuje do vlastníckeho práva žalobkyne.

Z notárskej zápisnice zo dňa 17. 3. 2003 (č. l. 75 spisu) vyplýva, že vklad vlastníckeho práva žalobkyne k predmetnej nehnuteľnosti parcele č. 385 zapísanej na LV č. 102, kat. úz. B. bol povolený a účinky vkladu nastali dňa 2. 4. 2003.

Dohodou o povolení vstupu na pozemok zo dňa 30. 5. 1992 (č. l. 193 spisu) bolo prvostupňovým súdom zistené, že predchádzajúci vlastník nehnuteľnosti J. M. povolil vstup na parcelu č. 385, 386.

Z rozhodnutia O. v H. č. j. 251/92-I-Db zo dňa 20. 7. 1992 právoplatného dňa 15. 8. 1992 o zriadení vodohospodárskeho diela „Splašková kanalizácia v obci B.“ je nepochybné, že investorovi - Obci B. bolo povolené zriadenie vodohospodárskeho diela „Splašková kanalizácia v obci B.“.

Vetva kanalizácie na pozemku, teraz patriaceho žalobkyni, bola realizovaná v roku 1996, zmeny boli prejednané na kontrolnom dni 10. 7. 1996 a dňa 24. 9. 1996 za účasti starostu obce a projektanta. Zmena trasy kanalizácie medzi šachtami č. 49 a č. 50 bola zrealizovaná so súhlasom vtedajšieho vlastníka J. M., ktorý podľa čestného prehlásenia V. K. a A. B. zo dňa 31. 7. 2008 bol prítomný počas realizácie kanalizácie v danom úseku a súhlasil so zmenenou trasou. Zmena umiestnenia šachty Š 50 na stavbe Splašková kanalizácia obce B. na parcelu č. 385 bola prerokovaná dňa 24. 9. 1996. Dôvodom bol nesúhlas vlastníka parcely č. 384 J. K., B. s umiestnením šachty na jeho parcele.“

Po citovaní čl. 20 ods. 1 ústavy, § 42 ods. 6 a 7 a § 43 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov krajský súd ďalej uviedol: „K námietke žalobkyne, že jej nároku svedčí titul v zmysle ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka ako poskytnutie náhrady za zriadenie vecného bremena, a tiež, že pri nadobudnutí nehnuteľnosti žalobkyňou na tomto neboli zriadené žiadne ťarchy v prospech žalovanej v 1. rade, ani žalovanej v 2. rade, odvolací súd uvádza, že zákon č. 442/2002 Z. z. v ustanovení § 20 ods. 4 upravuje právo vlastníka nehnuteľnosti na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti, pričom ide o jednorazovú náhradu, ktorá sa priznáva v zmysle špeciálnej úpravy daného zákonného vecného bremena, keďže zákon v určitých prípadoch pripúšťa zásah do vlastníckeho práva. Takýto zásah vyplýva aj z ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 442/2002 Z. z., v zmysle ktorého je prevádzkovateľ oprávnený v nevyhnutnej miere vstupovať na cudzie pozemky v súvislosti s projektovaním, zriaďovaním, rekonštrukciou, modernizáciou, prevádzkovaním alebo na účely opráv a údržby verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie a ich pásiem ochrany, vodovodných a kanalizačných prípojok vrátane potrebných kontrolných a ochranných zariadení a oporných a vytyčovacích bodov. V uvedenom ustanovení je upravený vznik vecného bremena v zmysle § 151 o) Občianskeho zákonníka. V prípade zákonných vecných bremien ide o verejnoprávnu úpravu, ktorá je voči úprave vecných bremien v Občianskom zákonníku špeciálna. Režim zákonných vecných bremien nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou právnou úpravou. Z ustanovenia § 42 ods. 6 zákona o verejných vodovodoch oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté. Na posúdenie, ktorá právna úprava je z časového hľadiska relevantná pre určenie obsahu a rozsahu oprávnení vlastníka a prevádzkovateľa verejnej kanalizácie a verejného vodovodu je vždy rozhodujúci deň právoplatnosti rozhodnutia o povolení zriadenia vodohospodárskeho diela, ktoré bolo vydané po prerokovaní s dotknutými stranami. V tomto prípade došlo k obmedzeniu vlastníka predmetnej nehnuteľnosti už právoplatnosťou vydaného povolenia O. v H. č. j. 251/92-I-Db zo dňa 20. 7. 1992.

Vlastník pozemku má právo na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v dôsledku umiestnenia verejnej kanalizácie na jeho pozemku, avšak uplatnenie nároku na náhradu je obmedzené lehotami. Náhradu možno uplatniť u povinnej osoby do jedného roka odo dňa vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti. Irelevantnou vo vzťahu k vzniku zákonného vecného bremena a plynutiu lehôt na uplatnenie náhrady je námietka žalobkyne o neskoršom získaní vedomosti, že na jej pozemku sa nachádza kanalizácia, a to až po kúpe nehnuteľnosti. Vedomosť o vade kupovanej veci nemá v tomto konaní žiadnu súvislosť s plynutím zákonných lehôt pri nároku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva.

Z vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa niet pochyb o tom, že predchádzajúci vlastník J. M. súhlasil s umiestnením verejnej kanalizácie na jeho pozemku, teda s núteným obmedzením vlastníckeho práva, k čomu došlo už právoplatnosťou rozhodnutia o povolení stavby. Je preto zrejmé, že žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti už zaťažené zákonným vecným bremenom a preto najneskôr nadobudnutím vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti jej začala plynúť lehota na uplatnenie si náhrady za nútené obmedzenie užívania predmetnej nehnuteľnosti. Z uvedeného dôvodu je správne konštatovanie prvostupňového súdu o zániku nároku žalobkyne na náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti.

Záverom k námietke ohľadom nepripustenia zmien žaloby odvolací súd osobitne zdôrazňuje, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobkyňou požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe; súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na, pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobkyňa nie je oprávnená napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné (pozri § 202 ods. 3 písm. f) OSP).

Vo vzťahu k druhému výroku prvostupňového súdu však odvolací súd zdôrazňuje, že vecne pasívne legitimovaným je ten účastník konania, ktorý je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v tomto súdnom konaní rozhoduje. Nositeľom hmotnoprávnej povinnosti v tejto veci je vlastník verejnej kanalizácie, resp. verejného vodovodu ako vodnej

stavby. Z listinných dôkazov predložených žalobkyňou a žalovanými je zrejmé, že žalovaná v 2. rade nie je vlastníkom verejnej kanalizácie. Žalovaná v 2. rade je iba prevádzkovateľom verejnej kanalizácie. Vlastníkom verejnej kanalizácie je žalovaná v 1. rade. Keďže žalovaná v 2. rade nie je subjektom hmotnoprávnej povinnosti v tejto veci, prvostupňový súd mal žalobu vo vzťahu k žalovanej v 2. rade zamietnuť. Záver o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v 2. rade tak, ako to posúdil prvostupňový súd, je správny, avšak jeho procesné rozhodnutie o zastavení konania voči tejto žalovanej nemá oporu v zákone. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu v súlade s § 220 O. s. p. tak, že žalobu voči žalovanej v 2. rade zamietol.

Odvolací súd zmenil v časti rozsudok súdu prvého stupňa, preto pri rozhodovaní o trovách konania postupoval podľa ustanovenia 224 ods. 2 O. s. p. a rozhodol o trovách celého konania, teda aj o trovách konania na súde prvého stupňa. O trovách celého konania rozhodol odvolací súd v súlade so zásadou úspechu v konaní podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešným žalovaným priznal náhradu účelných trov konania voči žalobkyňi. Žalobkyňu, ktorá bola oslobodená od platenia súdneho poplatku iba z návrhu (vid' č. l. 36), zaviazal nahradiť žalovanej v 1. rade trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 1.348,71 eur. Trovy právneho zastúpenia žalovanej v 1. rade pozostávajú z týchto úkonov právnej služby... Priznané trovy konania sú v súlade s § 10 ods. 1, § 14 a § 15 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

Žalovanej v 1. rade odvolací súd nepriznal náhradu trov zastúpenia za úkony právnej služby v odvolacom konaní, keďže si tieto trovy nevyčísliť.

Obdobne odvolací súd v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 priznal náhradu trov konania žalovanej v 2. rade voči žalobkyňi, ktoré pozostávajú z preddavku na trovy znaleckého dokazovania vo výške 70 eur.

Zároveň odvolací súd rozhodol aj o trovách štátu, ktoré pozostávali z vzniknutého rozdielu na trovách znaleckého dokazovania vo výške 20 eur, ktoré je žalobkyňa v súlade s ustanovením § 148 ods. 1 O. s. p. povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Humenné. Oslobodenie od súdnych poplatkov bolo priznané žalobkyňi len u súdneho poplatku zo žaloby, preto pri rozhodovaní o trovách štátu toto oslobodenie nebolo zohľadnené.“

15. Ústavný súd zastáva názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

16. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplyva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

17. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie

(m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

18. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 79/2011, 15 Co 23/2012 z 13. júla 2012 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

19. Vychádzajúc zo zistených skutočností, ako aj z konštantnej judikatúry ústavného súdu spojenej s posudzovaním dodržiavania zásad spravodlivého procesu dospel ústavný súd k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II.B

K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

20. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto

porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda o prípadnom porušení uvedených práv by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

21. V nadväznosti na záver prezentovaný v bode 19 ústavný súd odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť aj námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré garantujú ochranu vlastníckemu právu, pretože absencia porušenia ústavnoprosesných princíпов vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti orgánu verejnej moci za porušenie práv sťažovateľa hmotnoprosesného charakteru (obdobne napr. IV. ÚS 116/05, III. ÚS 218/07, III. ÚS 284/07, III. ÚS 114/09).

22. Ústavný súd vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (II.B) z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

23. Nad rámec už uvedeného ústavný súd poznamenával, že vzhľadom na tvrdenie („názor“) sťažovateľky uvedené v bode 4 („... som sa nemohla k úvahám... krajského súdu vyjadriť v konaní pred všeobecnými súdmi... sa mi odňala možnosť konať pred súdom, t. j. vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, na ktorých krajský súd... založil svoje rozhodnutia...“) ďalším možným dôvodom odmietnutia jej sťažnosti je jej neprípustnosť (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), pretože sťažovateľka sa v rozsahu už namietaných skutočností („... sa mi odňala možnosť konať pred súdom“) mohla taktiež domáhať ochrany svojich práv podaním dovolania z dôvodu podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Z. z. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Rovnako, pokiaľ sťažovateľka atakovala aj tú časť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorým bolo zmenené prvostupňové rozhodnutie, bolo/je možné podať proti tomuto rozhodnutiu (v tejto časti, pozn.) dovolanie [§ 238 ods. 1, resp. § 239 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, pozn.].

III.

24. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uvedenými v petite sťažnosti (bod 5).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2012